

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marţi, Joi şi Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archiepiesane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuza. — Articuli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Conferenţa din Făgăraş.

— Sedinţa I. la 14/26. Oct. 1899 —

Discursul de deschidere

al comisarului consistorial Mateiu Voileanu
ases. cons.

Onorată Conferenţă!

În virtutea cercularului Venerabilului nostru Consistoriu archiepiesan de datul 13 Iuliu 1899 Nr. 3838, suntem din nou întruniţi aici la acest loc central în conferenţa învăţătorilor din protopresbiteratele: Agnita, Cohalm şi Făgăraş, spre a ne da seamă de experienţele unui an în viaţa noastră scolară şi a delibera asupra cestiunilor de natură scolară, a caror fericită deslegare asigură meritul normal al afacerilor noastre scolare.

Se cuvine Onorată Conferenţă, ca întru niţi aici în număr atât de considerabil, să ne facem samă cu schimbările, cari din voia Proniei ceresci s'au făcut în biserica noastră dela ultima noastră întrunire în conferenţa învăţătorescă.

Dumnezeul părinţilor nostri, care toate le face după blândeţele sale, în statul seu prea înalt a chemat la sine pre bunul şi blândul nostru Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul, carele ani 24 a stat în fruntea archiepiesei noastre, în fruntea metropoliei noastre. Viaţa acestui blând arhieru în modul cel mai competent a caracterizat-o eminentul nostru bărbat şi devotat fiu al sfintei noastre biserici ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania, domnul Dr. Alexandru Mocsonyi, în cuvântarea sa la deschiderea congresului electoral din 17 Decembre 1898.

„Nobila şi simpatia iconă a acestui archipăstor distins — zise d-l Mocsonyi — trăieşte încă viu în inimile noastre ale tuturor. Spirit superior, caracter nobil şi desinteresat, fiu devotat cu totă fiinţa sa naţiunii şi bisericii sale, credincios tronului şi patriei, el a cărmuit între împregiurări grele, aproape un pătrar de secol biserica sa, cu multă înţelepciune, cu o scrupuloasă iubire de dreptate, cu totă blândeţea şi abnegaţiunea creştinască, ear în apărarea intereselor mult periclitale ale bisericii el a dovedit totdeauna, şi în momente critice, bărbăţie şi tact. Astfel fericitul în Domnul şi-a asigurat un loc neperitor în inimile noastre a

tuturor, dar nu numai în inimile noastre, ci el şi-a asigurat un loc distins, binemeritat, şi în istoria bisericii.

Bunul Dumnezeu în îndurarea sa, în bogăţia milelor sale, nu ne-a lăsat mult timp orfani, ci ni-a trimis un părinte bun, un părinte îndurat în persóna I. P. S. Sale a actualului nostru Archiepiscop şi Metropolit Ioan Meşianu, carele cu mână tare şi cu braţ înalt — ca să mă folosesc de cuvintele Psalmistului — a condus timp de aproape 2 decenii un protopresbiterat vecin cu locul unde noi suntem acum, care un pătrar de veac a cărmuit eparchia Aradului, şi prin fapte bogate, mari şi neperitoare i-a asigurat înflorire şi bunăstare.

Cuvine-se zic, ca la această sărbătoare ocaziune să facem pomenire de aceste schimbări în cărmuirea archiepiesei noastre, şi abia rentorşi dela părăstasul tocmai acuma săvârşit, dela mormântul simbolic al reposedatului Metropolit Miron, acestuia să-i cerem o dihnă dela Christos, ear noului cap al bisericii noastre române, I. P. S. S. Domnului Archiepiscop şi Metropolit Ioan Meşianu să-i cerem dela Dumnezeu viaţă îndelungată, depline puteri sufleteşti şi trupeşti, spre a păstori încă mulţi ani în spirit evanghelic turma cuvântătoare ce i-s-a încredinţat.

Suntem aici adunaţi, domnilor învăţători, în virtutea dispoziţiunilor cuprinse în §. 130. din Statutul nostru organic.

Conferenţele învăţătoresci contemplete de marele regenerator al bisericii noastre, de nemuritorul Metropolit Şaguna, au chemarea să întrunescă pe toţi învăţătorii nostri la lucrare comună. Aici sunt de a se constata rezultatele ajunse pe terenul instrucţiunii noastre publice, aici trebuie să aducem toate experienţele noastre, şi bune şi rele, cu scopul ca cele bune să le perpetuăm, să le generalisăm, să le perfecţionăm, ear pentru delaturarea celor rele să căutăm căile şi mijlocele cele mai bune, cele mai salutare.

Instituţiunea conferenţelor învăţătoresci este organism viu în legea noastră fundamentală, ea ne este garantată prin aprobarea Coronei şi prin inartulare în legile cardinale ale patriei noastre, deci datori suntem a pune în lucru cele mai nobile însuşiri şi calităţi ale spiritului nostru, ca acestei instituţiuni să-i dăm vitalitatea, care o reclamă ea ca parte

organică din corporaţiunile legal ale bisericii noastre.

Aprópe 2 decenii învăţătorii nostri nu s'au mai întrunit în conferenţe. După analogia reuniunilor, cari s'au introdus la şcolile de stat, şi în biserica noastră s'a introdus sistemul cu reuniunile învăţătoresci, şi dacă nu întrevenea statul cu pretensiunea de a se norma prin statute aprobate de el, viaţa şi funcţionarea reuniunilor, pôte mai trecea timp, până să venim noi din nou la gândul, că datori suntem să dăm viaţă acestui organism din legea fundamentală a bisericii noastre.

În anul trecut am indigitat la animosităţile ivite în presa noastră din incidentul abandonării reuniunilor şi al întorcerei la sistemul conferenţelor.

Eu am fost de firma convingere, că noi avem datorinţa la locul prim să dăm viaţă organismului legal provăzută în legea noastră organică, şi azi am firma convingere, că organizate cu bunăvoinţă şi cu pricepere conferenţele învăţătoresci, învăţătorii nostri nu mai au trebuinţă de reuniuni, cu îngrerenta statului.

Tot ce am putut face în reuniuni, putem face şi în conferenţe, voinţă numai să avem, pricepere, şi inimă deschisă, celelalte natural urmăză de sine.

Problema noastră, domnilor învăţători, este să constatăm care e starea actuală a şcolilor noastre, cari sunt părţile bune şi părţile rele, apoi să căutăm mijlocele cuviincioase pentru delaturarea neajunsurilor.

Vom veni şi cu prelegeri de model din singuraticile obiecte de învăţământ, spre a da dovezi despre modul cum scim aplica cunoştinţele cari le-am câştigat în institutul nostru archiepiesan.

Vom reflecta la locul seu cu cuvenita serioşitate şi la temele puse spre deliberare de către autoritatea bisericească, şi aşa vom aduna o comoră de experienţe, pe cari le vom promova la autoritatea bisericească, spre a combina măsuri, cari asigurază prosperarea învăţământului în întregă archiepiesa.

După toate acestea implorând binecuvântarea Cerului asupra lucrărilor noastre, declar conferenţa învăţătorilor din protopresbiteratele, Agnita, Cohalm şi Făgăraş deschisă.

*

1. Indată după rostirea cuvântului de deschidere s'a pus la cale constituirea biroului conferenţei.

La propunerea presidentului-comisar consistorial — se denumesc de notar alşedintelor învăţătorul din Galaţi, Traian Păcală.

2. Preşedintele comunică conferinţei, că dela întrunirea cnenferenţei din anul trecut Provedinţa divină a chemat la cele vecinice pe bunul şi blândul Archiepiscop al Transilvaniei şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania, Miron Romanul, care ani 24 a condus destinele bisericii noastre cu tact şi rezoluţiune bărbătescă, şi care între altele a contribuit mult la reactivarea conferenţelor învăţătoresci, prevăzute ca corporaţiune legală în organismul bisericii noastre.

Se cuvine ca conferenţa să ia act de această trecere din viaţă a Metropolitului Miron.

— Conferenţa cu durere ia act despre trecerea din viaţă a arhieriscopului Miron Romanul, condolenţei generale se dă espreşiune prin sculare şi prin rostirea cuvintelor: Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnescă.

3. În legătură cu cele de sub punctul precedent preşedintele cu deosebită bucurie notifică, că în scaunul devenit vacant de Archiepiscop şi Metropolit, încrederea bisericii şi a Coronei a pus pe vrednicul episcop Ioan Meşianu, care ani 24 cu mână tare şi cu braţ înalt a condus destinele eparchiei Aradului.

La propunerea conmembrului Ioan Savu — Conferenţa cu însufleţire ia act despre alegerea înalt Preasfinţiei Sale Ioan Meşianu de Archiepiscop şi între vii urări: Să trăiască, îi expediază telegramă de iubire şi alipire, care este de următorul cuprins:

„Învăţătorii din tracturile: Agnita, Cohalm şi Făgăraş, întruniţi în conferenţă Ve aduc omagiile de iubire fişcă, şi cer binecuvântare asupra lucrărilor lor.”

4. Se dă cetire ordinului consistorial din 13 Iuliu 1899, Nr. 3838, prin care pentru conducerea conferenţei din districtul Făgăraş se trimite comisar consistorial asesorul Mateiu Voileanu, şi cel din 16 Septembrie a. c. Nr. 6848 Scol. cu care se comunică instrucţiunea cu privire la conducerea şi decurgerea conferenţei învăţătoresci şi se

FOIŢA

Sava Popovici

(Urmare şi fine).

În următoarea zi, 8 Iulie, ne transportară cu zisul vapor din golful Marsiliei pe insula Ratonneau în castelul „Au d'Il”, vis-à-vis cu If Monte Cristo. Aici căpătarăm me-naje destul de simplă; fie-care câte o chiluiţă cu un pat aşternut cu paie, întocmit pentru bolnavii de bôle epidemice, de aceea se numeşte „lazaret”, nelocuit de nime, afară de un preot bētrân, un lieutenant şi 2 slugi, ear pentru noi mai acuirase un bucătar şi 2 servitori de masă. Insula e golaşe, nici cât să pui palma, verdetă sau vre-o tuftă nu poţi vedea. Cerul, marea şi jurul unor stânci golaşe, pe care eram siliţi a vieţui întocmai ca făcătorii de rele, dela 8 până la 22 Iulie, părăsiţi de totă lumea. Aici nu erau urechi deschise la oftarea noastră cea de toate zilele. Petiţiunile adresate la general-comando, ajungeau pradă focului, ori nu voiau să ne asculte. Eu eram acum mai aprópe de mormânt ca de patrie şi ajutorul în a mea neputinţă, era numai îndurarea cerescă. Mai pe urmă căpătarăm amēndoi capelanii licenţie dela ge-

neral a merge la Marseille, spre a ne cumpăra cele de lipsă pentru acoperirea trupului, dar ce fel de îmbrăcăminte puteam eu a-mi cumpăra cu 4 napoleondori? Mi-am cumpărat albiturile de lipsă şi o păreche de ciobote şi abia îmi remase, ca să mai trăiesc 24 de ore.

Iertaţi-mă, Preasfinţite Stăpâne, pentru îndrăznirea ce o fac, descoperindu-mi durerea de tot treia în proză, dar acesta mi-o împrumută iubirea fiască ce o am avut dela început către Excelenţia Voastră.

Din situaţia cea duiosă, în care mă aflam, nimenea nu era în stare a mă scăpa, eu singur trebuia a-mi căuta ajutorul mergând la sfânta biserică grecască din Marseille, unde făcui cunoştinţă cu parochul locului şi cu un medic, care vorbia perfect limba germană. Mă reprezentai, povestindu-le totă întâmplarea prinderii mele şi în ce ticăloşie am devenit prin aceea. În compătimirea, ce o arată cu mine, mă povăţui până la o „dughiană”, de unde îmi alese un rēnd de haine, de sus până jos, fireşte nu preoteşti, fiind timpul prea scurt de a-mi putea croi ceva după cult şi voie. Încă se mai legă a mijloci pentru mine cost, cuartir şi cheltuiala drumului în timpul reîntorcării mele în patrie, dar la acesta nu se învol general-co-

mandantul de aici, şi aşa trebuia a mă smulge de aci la alēsa cetate Moulins înlăuntrul Franciei. Cheltuiala totală făcută cu mine pôte că s'a suit peste 120 franci, şi astfel mi-se îmbunătăţi şi a mea existenţă tristă. Eu putui a mă arăta în rēnd cu compătimitorii mei în număr de 18, cu care călătorii la Moulins.

În vestita cetate Marseille petrecui mai nainte de plecarea 3 zile, apoi ajungând în Lyon, petrecurăm 2 zile spre a vedea rarităţile şi frumşeţea acestei cetăţi, apoi ne pornirăm mai departe şi ajungând la Moulins, ne aşezărăm în cortelul întocmit şi plătit din simbruia noastră de 100 franci, ce-i căpătarăm dela ziua pornirii din Marseille şi ajungerea în astă cetate. Zile 16 petrecurăm în această cetate, în care ne puteam mişca cu totul liberi, fără de a mai vedea dea-drēpta şi dea-stânga sau dinapoia noastră, urmărind-ne varda ori străjile franceze, aveam însă îndatorirea mai la început a ne înfăţişa de 2 ori pe zi, ear mai la urmă odată pe zi, după prânz, în faţa general-adjutantului locului.

Traiul vieţii era moderat şi plăcut, poporul vāratie, uşor la limbă şi săgalnic, către noi tare uman, mai ales partea militară. Preoţimea forte egoistă şi mārētă, n'am putut-o cunoşce mai deaprópe, nici ca amică

nici ca inamică, mi-a părut bine a trece alături, fără ca să viu cu dînşii în vre-o atingere.

În 8 August am primit amnestirea şi apoi şi documentele de drum, cum şi leafa întregă pe luna August, cu care am putut călători reîntorcēndu-mă la patria părăsită, prin Paris, unde am rămas 5 zile, spre a vedea acele rarităţi, ce înfrumşeză astă cetate vestită. Cercetând bisericile, n'am fost norocos a mă putea întâlni cu fraţii părinţi de legea noastră drept-măritore.

Era să rămân şi pe ziua a 15, ca să ved întrarea împēratului Napoleon în cetatea Paris, însă părăsindu-me puterile financiare, ce fără de aceea erau tare ticăloşie şi bolnăvicioşie, ear taxele de logemă peste fire preţioşie, vrēnd-nevrēnd am fost nevoit a părăsi Parisul şi a ne reîntorče în 14 August spre graniţa Germaniei la Strasbourg, unde am petrecut 2 zile; apoi trecēnd prin Kassel, ne-am înfăşosat în Rastatt la brigadir-generalul. De acolo am primit documente de drum şi bani de cheltuială, cu care am călătorit prin Frankfurt, Lipsa, Dresda, Praga, Viena, Triest, Veneţia aicia la Verona, unde din îndurarea cerescă mă aflu eară în poziţiunea cea de mai nainte de aceste săcături.

designază ca temă în conferință: „Cestiunea esamenelor publice la finea anului școlar“.

— Servește spre știință.

5. Președintele dă citire conspectelor prezentate de către oficiile protopresbiterale: Agnita, Cohalm și Făgăraș, despre stadiul actual al învățătorilor.

Pe baza listelor se constată, că sunt prezenți la această coferință următorii 53 învățători:

Din tractul Agnita: 1. Ioan Paicu din Agnita. 2. Nicolau Russu din Alțina. 3. Patrichiu Pinte din Ruja. 4. Georgiu Gleja din Hundrubechiu. 5. Georgiu Răgnelă din Sôrș. 6. Vasiliu Ramba din Boholț. 7. Moise Brumbea din Calbor. 8. Petru Muntean din Calbor. 9. Emil Mandocea din Cincul mare. 10. Ioan Berghia din Bruiu. 11. Zacharia Muntean din Merghindeal. 12. Ioan Savu din Șulumberg. 13. Simion Varga din Veseud. 14. Ioan Dragoman din Ilimbav. 15. Alecsiu Manoil din Marpod. 16. Ioan Tat din Fofeldea. 17. Simion Dragoman din Țichindeal. 18. Nicolau Nistor din Ghijasa.

b. din tractul Cohalm: 1. Ioan Bârsan pin Bogata. 2. Georgiu Pop din Cața. 3. Zacheiu Borcoman din Cohalm. 4. Ioan Dumitrescu din Draos. 5. Ioan Buzete din Felmer. 6. Georgiu Maican din Ticușul român. 7. Filaret Daișorian din Valendorf. 8. Toma Bârsan din Meșendorf.

c. din tractul Făgăraș: 1. Georgiu Taffan din Beclean. 2. Nicolau Ludu din Beclean. 3. Ioan Ciungara din Breaza. 4. Ioan Hașu, din Breaza. 5. Georgiu Cantor, din Cuculata. 6. Ioan Frâncu, din Cuculata. 7. Galacteon Stelea, din Dridif. 8. Ioan Berescu, din Făgăraș. 9. Traian Păcală, din Galați. 10. Ioan Iudele, din Herseni. 11. Procopiu Benția, din Hurez. 12. Lazar Comșa, din Mândra. 13. Ilariu Comșa, din Mândra. 14. Galacteon Bica, din Persani. 15. Constantin Pica, din Riușor. 16. Chirion Adămoiu, din Sâmbăta de sus. 17. Traian Cerbu, din Șercăița. 18. Nicolau Bărbat, din Șercăița. 19. Visarion Bica, din Șinca nouă. 20. Ioan Capătă, din Șona. 21. Lazar Șbirneciu, din Toderița. 22. Mateiu Mateiu, din Veneția de jos. 23. Nicolau Roșca, din Veneția de jos. 24. Ioan Stoica, din Veneția de jos. 25. Bucur Gălbincea din Berivoi mari. 26. Ioan Stanciu, din Berivoi mici. 27. Gerasim Popa din Berivoi mici.

— 6. Se porcede la constatarea învățătorilor actuali, cari nu s'au prezentat la conferință și se constată următorul rezultat: Nu s'au prezentat la conferință 37 învățători, anume:

a. din tractul Agnita: 1. Nicolau Neamț, din Alțina. 2. Domețian Acsente, din Bendorf. 3. Nicolau Gavrea, din Bendorf. 4. Bucur Muntean, din Vecerd. 5. Ioan Tat, din Ighisdorf. 6. Simion Toda, din Zlagna. 7. Ioachim Trif, din Măgarei. 8. Emanuil Suciu, din Bărghiș. 9. Alecsandru Bârsan, din Coveș. 10. Ioan Rotariu, din Prostea. 11. Teofil Sas, din Iacobeni. 12. Nicolau Bugner, din Selișta. 13. Dimitriu Roman, din Rodbav. 14. Vasiliu Curea, din Cincșor. 15. Androne Corfariu, din Vêrd. 16. Lazar Co-

coș, din Șomartin. 17. Simion Muntean, din Chirper. 18. Georgiu Stănuț, din Săsăuși. 19. Ioan Popa, din Fofeldea. 20. Ioan Grigorovici din Nocerichiu.

b. din tractul Cohalm: 1. Alexandru Bucșa, din Agostin. 2. Ioan Boldea, din Crihalma. 3. Antoniu Michăilă, din Daișora. 4. Georgiu Bergea, din Fântâna. 5. Georgiu Mircea, din Lovnic. 6. Ioan Ciucan, din Matiaș. 7. Avram Nicolescu, din Mercheaș. 8. Patrichiu Pinte, din Paloș. 9. Natanail Pulca, din Stena. 10. Ieronim Buzea, din Stena. 11. Georgiu Anton, din Ungra.

c. din tractul Făgăraș: 1. Georgiu Comșa, din Comăna de sus. 2. Petru Boieriu, din Părâu. 3. Georgiu Buca, din Rucăr. 4. Sebastian Stan, din Sâmbăta de jos. 5. Nicolau Voila, din Sâmbăta de sus. 6. Panteleimon Nastea, din Șinca nouă.

7. Președintele notifică conferinței că la ședința de azi este prezent protopresbiterul tractului Făgărașului Iuliu Dan și parochul din Galați Nicolau Aron.

— Servește spre știință plăcută.

8. Președintele notifică conferinței, că dela ședințele conferințelor și-a scuzat absența protopresbiterul tractului Cohalmului Nicolau Mircea, administratoarele tractului Agnita Nicolau Moldovan, și învățătorii Patrichiu Pinte, din Paloș, Ioan Grigorovici, din Nocerichiu și Simion Muntean, din Chirper.

9. Președintele notifică, că pentru conferințele din anul acesta, în urma măsurilor ce a luat la oficiile protopresbiterale respective, s'au pregătit cu teme următorii învățători:

1. Zacheiu Borcoman: Examenele publice la finea anului școlar.
2. Zacharia Muntean, și Georgiu Glejea, din limba română.
3. Mateiu Mateiu, și Ioan Ciungara, din limba maghiară.
4. Ioan Haș, Ioan Capătă și Visarion Bica, din Geografia.

5. Emil Mondocea, din Cântări.

— Servește spre știință.

Find timpul înaintat și anunțându-se ședința proximă azi la orele 3 p. m. ședința se încheie la orele 1 p. m.

Ședința II.

la 14/26 Octobrie 1899.

Președinte: Mateiu Voileanu ases. cons. Notariu: Traian Păcală învățător.

1. Ședința se deschide la orele 3. p. m. și se pune la ordinea zilei tema designată de către consistoriul arhiepiscopescan: „Examenle publice la finea anului școlar“.

Învățătorul din Cohalm Zacheiu Borcoman, dă citire lucrării sale despre această temă.

În lucrarea sa învățătorul numit arată, care este scopul examenului.

Părinții copiilor, autoritățile școlare numai din examen pot vedea, cum și a împlinit chemarea învățătorului și cum au învățat elevii. Dacă elevii arată pricepere, interes față cu materialul pertractat, atunci învățătorul și-a împlinit bine chemarea.

În examen se nu se aducă nimica nou, învățătorul întreabă, elevii au să răspundă și

până la sfârșit, fără ca să-mi aștept vre-o recunoștință vremelnică mai mult pe cât am meritat.

Primiți, Exelenția Văstră, Preasfințite Stăpâne, tot cu acea părintescă bunăvoință cu care m'ați deschilinit până acuma și de aci înainte și această prolongită descriere a întâmplărilor mele din 12/24 Aprilie, până sub data de față, după reîntorcerea mea din prinsorea franceză, când cu inima sdrobotită de tristețe împregiurări, în singurătatea mea, numai singur în asta convorbire trăgănată mi-am putut afla răsplată, și decumva V'am ostenit cu această supărând bunăvoință Exelenției Văstre, îndrănesc pe lângă smerita mătanie și al meu profund respect a cere părintească scuză, cu care sărutând Preasfințitele mâni, îmi țin de nespuse onoare a mă însemna

Verona, 21 Septembrie, 1859.

Al Exelenției Văstre cel mai supus

Sava Popovici

capelan ostășesc

întrebările se nu fie prea dese, ca să pótă eși la ivelă individualitatea elevului.

Învățătorul prezintă conspectul materialului parcurs în decursul anului, comisarul esamenelor designază materialul din care se se răspundă, și învățătorul întreabă.

În decursul esamenului învățătorul se nu laude, nici să înfrunte pe elevi.

Comisarul sau publicul se nu pună întrebări, ci acesta se se lase numai învățătorului.

La examen se răspundă toți elevii, dacă se pótă din toate obiectele.

În examen se se susțină ordinea și el se fie festiv, atât începutul, percurgerea, cât și încheierea esamenului.

Declamările, eventualele producțiuni ca dialoguri și cântările se lasă la urmă.

Asupra temei se deschide discuțiune publică.

1. Ilariu Comșa este de părerea, că examen regulat se se facă numai din 2 sau 3 obiecte, căci la toate nu ajunge timpul, din celelalte obiecte se se ia numai lucrurile mai esențiale.

Pelângă învățător se pună întrebări și comisarul, dintre oșpeți însă numai aceia cari sunt bărbați de școlă.

Întrebările se fie și esențiale și speciale și ele se fie cât de dese, mai ales când elevul se încurcă cu răspunsul.

La matematică elevilor se nu se spună regulile, căci acelea le uită.

2. Filaret Daișorean este pentru vederile prelectorelui ca întrebările se le pună numai învățătorului, comisariul se designeze numai grupa materialului și acela se'l pună la destinațiunea învățătorului. Învățătorul se întrevină numai pentru îndreptarea elevilor

(Va urma)

Dragoste sêrbescă. Frații și coreligionarii nostri Sêrbi, cari ne-au stăpânit bisericăste aprôpe 20 de ani, nu se mulțumesc cu însemnatele folose, avute dela noi în tot decursul aceluia timp, în decursul căruia în mod însemnat au contribuit clerul și poporul român la susținerea și înaintarea instituțiilor culturale pe atunci comune, — ci în loc de a cultiva mai departe dragostea frățescă atât de dorită, dintre ei și noi, provocă în jurnalul lor oficial „Branik“ pe ierarhii lor, să execute cutare conclud al congresului lor național-bisericesc, prin care se îndrumă a întreprinde pașii necesari pentru a lua dela noi, și unica noastră mănăstire *Hodoș-Bodrog* din diecesa Aradului, ce ni-a mai rămas și nouă din cele 26 de mănăstiri foste comune cu Sêrbii, până la despărțirea ierarhică încă nefinalizată. Ear în cas când ierarhia n'ar face această, provocă poporul la întrunire în meetinguri, pentru a relua averea sêrbescă dela Români.

Când frații sêrbi își manifestă astfel dragostea lor față de noi, dela cari încă s'au susținut aprôpe 200 de ani, — atunci nu ne surprinde întrebarea foilor strîne: „cum stăm cu înfrățirea?“ Ear încât pentru amenințarea cu luarea numitei mănăstiri dela noi, le răspundem, că ei nunumai n'au nici un drept la aceea; ci din contră noi avem drept la o mare parte din mănăstirile foste comune dar remase în folosința lor, pe care ni'l vom și validita în curând.

Este drept și just, ca după desfacerea legală a comuniunii se primim și noi partea cuvenită precum în parochii, așa și în mănăstiri, etc.

Conferența din Sibiu.

Ședința II

Vineri în 15/27 Oct. c. la orele 8¹/₄ a. m., s-a deschis ședința a doua. Prezenți: 75 membri.

La ordinea zilei elaboratul: Premiile în școlă populară, de dl T. Măhăra, inv. în Săcădate.

DI Măhăra arată mai întâi scăderile, căroră e expusă educația tinerimei școlare, din frageda etate, înainte încă de a intra în școlă, când se află încă sub exclusivă influință din casa părintescă și împrejurime. Desfășurâ mai departe cu motive practice, apoi psihologice, că e o imposibilitate să se încunjure remunerațiunea în viața școlară. Din care împrejurare statorcesce principiul, că nu ne putem pune încă pe punctul de vedere al unui extrem radical,

de a nu admite nici un fel de premii în viața școlară.

E contra aplicării sistematice a premiilor, le admite însă pentru anumite cazuri, drept mijloce de îndemnare în bine, pentru deșteptarea ambiției și emulării nobile, etc.

Tracteză apoi casurile și momentele, ce pot fi luate în considerare pentru premiare și apoi însăși modalitățile aplicării premiilor, pentru casurile admise. În punctul acesta dă un tablou cât se pótă de exhaustat pentru deplina orientare a învățătorului.

În sfârșit ilustră și aceea norocoasă situație, când am puté să ne lipsim de premii în viața școlară, care norocos cas află că ar fi posibil atunci, când s'ar puté aplica și față de poporul român proverbul german: *Die Hälfte Deutschlands lehrt, die Hälfte lernt!*

În acel cas, susține, că ar înceta de sine și chestiunea premiilor dintre mijlocele de stimulare, disciplină etc.

Atinge dl Măhăra în elaboratul seu și un alt punct, în care n-a avut norocul să pótă obținé aprobarea conferinței. Anume, că dintre factorii școlii române mai ales noi învățătorii nu purtăm față de elevi rolă de părinți, ci de caporali; că pretindem supunere orbă, conform reglementului, autoritate oficiasă; că ținem de subdminitate a-ne coborî și a sta dă vorbă cu vre-un elev; că noi suntem și trăim pentru elev, numai câtă vreme se află în școlă, de aci încolo — voia Domnului — pentru noi elev nu mai exsistă etc.

Acăsta aserțiune nemotivată a autorului a fost combătută cu deosebit temei de dl D. Lăpădat, dir. școl., în Seliște, pelângă consimțământul general al conferinței.

În adevăr nu e explicabilă aserțiunea de sub întrebare, când se știe în genere, că cel puțin aici la noi în patrie, nu există învățător, care se fie în relație mai intimă cu elevul seu și cu părinții lui, ca învățătorul român. De-ore-ce întrégă viața, însăși sôrtea învățătorului român, din leagăn până în mormânt, e strins legată de sôrtea și starea poporului român. Ear până când există această legătură frîscă, cum s'ar putea crede se înceteze vre-odată receputa întimitate dintre cei de-o potrivă interesați! Ômenii pricepuți nici când nu se vor lăsa să fie vîrtejîți în apele indiferentismului și înstrăinării de către poporul, din a cărui sânge fac parte și din a cărui sudore se susțin. Excepțiunile, chiar se fie, nu fac regulă!

În celelalte dl D. Lăpădat se declară mulțumit cu expunerile d-lui disertante și cere să se aducă în legătură cu un conclud, ce s'a luat cu privire la premii, de învățătorii din acest cerc, în anii trecuți, când funcționau în reuniune învățătorescă.

D-l A. Galea, cere să se cetescă acel conclud, dacă se pótă, pentru mai bună orientare, ceea-ce se și întâmplă, aducând împrejurările cu sine ca să fie la îndemână. Concludul sulevat e de următorul cuprins:

„Premierea, din punct de vedere pedagogic, nu se recomandă, când este să fie aplicată ca mijloc de educațiune; ci întrucât cu ocazia vr'unei sêrbări școlare servescă ca mijloc, de a face pre elevi să-și reamintescă mai cu drag evenimentul sau persoana însemnată, în onorea căroră s'au (?) făcut sêrbarea“.

La început stilul greoiu al acestui conclud, provocase ore-care nedumerire, în urmă însă s'a văzut, că nu spune nimic nou și deosebit de expunerile elaboratului din cestiune.

În urma acesteia conferința ia spre știre expunerile dlui disertant, cu excepțiunea părții dificultate de dl D. Lăpădat, și-i exprimă mulțămăta sa căldurosă.

Se prezentă apoi hârtia d-lui Iosif Velcean, inv. în Reșița-montană, dto 20 Oct. 1899, prin care cere să se anunțe și recomande membrilor conferinței a-și procura 1 fl. „Almanachul învățătorului român“ compus de d-sa anume pentru trebuințele practice simțite în linia primă de învățătorii nostri în viața școlară etc.

Conferința ia act și recomandă membrilor săi procurarea Almanachului, ba se și ved mai multe exemplare circulând printre membrii conferinței. Nu putem însă retăcea și unele șopte, ce se svonesc, că prea e scump acest Almanach, că ar puté să se mărginescă la cele mai simțite trebuințe practice din viața școlară, și dacă e posibil, să aibă date exacte. Să se mai reducă

Fiindu' mi permis a căletori după plăcere, am rămas în fie-care din sus zisele cetăți 2 sau 3 zile, spre a le cunósce toate însușirile cele mărețe în istoria lumii și în a căror detalieri merunte nu mă încumet a mă lăsa, nesimțindu-mă harnic a-le putea descrie cu cuvinte scurte, lăsându-mă fără de aceea prea amplificat în raportul meu, încât mă sfîesc ostenind bunăvoința Exelenției Văstre.

Recomandându-mă la Platz-Comandó în Praga, am cetit în fôia militară numele a multor capelani decorați, cari n'au făcut nimica dela început până la sfârșitul catastrofei în Italia, d. e. colega din regimentul meu fû ordonat numai spre cercetarea răniților în spitalul militar în restimpul bătăliei, și a primit pentru funcțiile sale cele ușurele mai mult ca amesurata răsplatire; deși chemarea numitului coleg și a celorlalți capelani militari era destul de împovărată cu cercetarea spitalelor, a bieților soldați răniți, dar totuși nu era primejdăuită cu mórtea, până când eu de-atâtea ori, în restimpul bătăliilor, pe piețele de ambulațiune și încă între cele mai dese ploie de glônțe, stând și urmărind către împlinirea înaltei mele chemări, cu primejdia morții în sîn, răbdând toate suferințele dela început

eventual și din cadrul literaturii didactice, fiind și altcum imposibil a restringe avântul acesteia la cadrele unui Almanach, merit a-se purta de învățator în buzunarul seu pentru agendele de toate zilele. Pentru acel scop dau cea mai bună ocaziune foile pedagogice și celelalte.

În chipul acesta presupunem, că s'ar pute reduce mult din costul speselor de editare, fără să părădă Almanachul din valoarea sa practică, astfel s'ar pute reduce și prețul cel mult la 30—40 cr., cum este bună-ură un Calendar pentru trebuințele vieții practice, când, fără îndoială, ar avea mai multă trecere în sinul învățătorimeii.

La ordirea zilei elaboratul d-lui D. Lăpădat, asupra temei: „Ce observări, eventual ce defecte s'au ivit în praxă cu privire la planul de învățământ cuprins în partea a XIII, §. 95—99, a normativului școlar votat de sinodul arhidieceșan în sesiunea anului 1882?”

D-l autor cetesce rar și apăsător. Fiecare cuvânt e la locul seu, respicat și la înțeles, ce înalță treptat interesul. Și colegii ascultă cu atenție, căci e cuvântul cumpănit și serios al d-lui Lăpădat, conducătorul devotat al școlii din Seliște, una dintre cele mai bine organizate școli din arhidieceșana noastră, cu 10 puteri didactice.

Stăruie mai mult asupra studiului religiunii, gramaticii române și asupra constituțiunii patriei. Și aduce mai multe propuneri adânc studiate și amănunt motivate cu privire la reformele de îmbunătățire pe terenul învățământului nostru. Propunerile sale conferența le primește cu unanimitate. Ba în unele puncte, cuvântul d-lui Lăpădat atât e de convingător, încât conferența cu însuflețire adaugă încă la măsurile de îmbunătățire ce s'au proiectat. Preste ținta, ce autorul doria a obține, deocamdată cel puțin. Așa d. e. pentru studiul constituțiunea patriei, propune 1 oră pe săptămână în desp. VI, conferența însă la propunerea d-lui Moșora acceptă 2 ore pe sept. pentru propunerea acestui studiu, atât de important cu deosebire astăzi, când *totul*, dar cu desăvârșire *totul*, este concentrat în constituția patriei.

În legătură cu acest moment s'au ventilat unele idei, ce n'ar strica să fie mereu împrăștiate în toate direcțiunile vieții noastre. Asume, că între datoritățile cele dintâi ale învățătorului, se cuprinde și aceea de a contribui într-acolo, ca poporul nostru să-și cunoască din temeiul toate drepturile și datoritățile sale cetățenești. Deoarece cum s'ar și pute aștepta dela cineva, ca să lupte din resputeri și cu interes viu pentru ca se dobândescă anumite drepturi, cari lui nici nu-i sunt deplin cunoscute? Ignoriți nulla cupiditate! Și acesta greșală în viața noastră nu se poate tăgădui. Învățătorii vor bine meargă de recunoștința neamului, dacă vor conlucra din resputeri pe toate căile legale la risipirea acelei ignoranțe dăunose din sinul poporului nostru.

Tot așa discuție s'a încins cu privire la literele cirile, să se mai propună sau să nu se mai propună în școala populară. Au luat parte la această discuție d-nii: I. Bratu, inv. în Tilișca, I. Crișan, inv. în Seliște și A. Galea, inv. în Reșinari.

Majoritatea conferenței s'a pronunțat ca pe viitor literele cirile să nu se mai propună în școala populară, deoarece azi-măne și cărțile bisericești — singurele în cari se mai află literele cirile — vor fi toate retipărite cu litere latine. Ear scopul școlii populare nu poate fi de a crea filologi.

Ne restringem în așteptările noastre asupra operatului, prezentat de dl Lăpădat cu multă cunoscință de cauză. Căci sperăm a pute reveni asupra acestei lucrări demne, când vom fi norocoși de a-l pute ceti și studia încă odată, după ce se va tipări și publica pe calea sa. Lucru indispensabil, căci socotim a fi trecut timpul, de a se mai compune planuri de învățământ, fără a consulta și a erua și părerea celui factor decisiv, care are să și aplice în practică cele prescise.

Conferența ia spre știre cu deosebită mulțumită operatul d-lui Lăpădat și-l recomandă în de-aprope atențiune cercurilor competente.

Cu acestea s'a încheiat ședința a doua la orele 12, anunțându-se proxima ședință pe după amăzi la 3 ore.

După încheierea ședinței, membri conferenței au cercetat în corpore expoziția de pome a „Reuniunii române egricole“ din Sibiu. Un convoiu impunător de pioni ai culturii române, s'a pus în mișcare dela Seminarul „Andreian“ până la Casa Societății, în care elegant aranjată și bogată a fost expoziția de pome. Aici neobositul președinte al Reuniunii, d-l D. Comșa, profesor seminarial, a dat grupului învățătorilor noștri multe și competente explicațiuni și informațiuni, cu privire la diferite unelte economice, soiuri de pome, legumi, etc. ... pentru care exprimăm și pe calea acesta profunđa noastră mulțumită.

(Va urma).

Ședință la Asociațiune.

Din obiectele pertractate în ședința de Joi 2 Nov. n. a comitetului central al „Asociațiunii“, remarcăm următoarele:

= Guvernul a înscuvințat emisiunea de 100.000 losuri la 1 coronă în favorul casei naționale. Din acestea se speră a se realiza un profit de 20—30.000 florini.

= S'a decis publicarea unui concurs nou pentru scrieri populare. La primul a intrat lucrări dela d-nii: Simu. I. P. Reteganul și Groșorean. Lucrările s'au predat spre cenzurare unei comisii.

= Astăzi Sâmbătă în 4 Nov. n. la 10 ore se va oficia în catedrala din Sibiu o eitate în memoria neuitatei mecenată Ioana Bădă un parastas, la care comitetul central va asista în corpore.

= D-l Timoteiu Popovici a fost angajat ca profesor de muzică la școala civilă de fete în locul d-lui profesor Georgiu Dima, căruia s'a decis a i-se aduce mulțumită pentru eminentele servicii prestate școlii.

= S'a primit suma de 300 fl. pusă la dispoziția „Asociațiunii“ din partea „Reuniunii femeilor române din Sibiu“ în favorul cursului pedagogic deschis anul acesta pentru elevele cursului complementar.

= S'a luat act despre mănăsa activitate desvoltată de despărțământul „Bocșa“.

= S'a luat la cunoștință raportul dlui Dr. Z. Chirtop, avocat, în cauza lăsamântului lui Iancu. O parte din moșia fericitului erou, testată „Asociațiunii“ s'a vândut unor rudenii ale lui; o parte mai mică e de vânzare.

= S'a primit pentru muzeul istoric un autograf al lui Bănuțiu, dăruit de d-șora Eufemia Catona.

Delegațiunile.

În ședința de azi a parlamentului maghiar se va ceti autografu Monarchului despre convocarea delegațiunilor. Alegerea acestora se face în parlamentul maghiar în săptămâna viitoare; însă ziua intrării nu e încă fixată.

Revistă Bisericească

Alegerea de patriarch al Antiochiei.

Chestia alegerii de patriarch al Antiochiei a ajuns earăș la ordinea zilei. Ne aducem, aminte că locofitorul de patriarch, Meletiu, care e sprijinit cu deosebire de Ruși, a fost ales deja odată patriarch. Dar în urma protestului patriarchului ecumenic și al patriarchului de Ierusalim și de Alexandria, afacerea s'a ținut în suspens, până ce în zilele acestea sosî știrea la Constantinopole, că Meletiu a fost de nou ales ca patriarch al Antiochiei. Contra acestei alegeri efectuate cu 7 voturi, au protestat 4 metropoliți, precum și patriarchul ecumenic cu motivarea aceea, că alegerea ar fi anticanonică. La acest protest s'a asociat pe cale telegrafică și patriarchul Ierusalimului. Chestia deci rămâne încă nedecisă.

(Allg. Zeit.)

Revistă externă

Țarul în vizită la împăratul Germaniei.

Precum se telegrafază lui „Frankfurter Zeitung“, perechea imperială rusă va cerceta

prin 8 Novembre pe împăratul Germaniei la Potsdam. În călătoria acesta Țarul va fi însoțit și de ministrul de externe Murawiev.

Calătoria împăratului Germaniei în Anglia.

Circulă știrea, că împăratul Germaniei va face o călătorie prin 20 Novembre la Londra. Acestă vizită făcută în împrejurările actuale reginei Angliei, când Anglia poartă un resbel sângeros în Africa, n'are să însemne că Germania ar sprijini tendințele Englezilor. Din contră, Germania va păstra, dupăcum se susține, strictă neutralitate.

NOUTĂȚI

Din cauza Sf. Sărbători „M. Mucenic Dimitrie“, Nrul mai apropiat al fôiei noastre va apare numai Joi, în 28 Oct. (9 Nov.) a. c.

Principele Carol al României, precum se anunță, a intrat în convalescența îmbucurătoare. Buletine medicale nu se vor mai publica.

— O comisiune alasă din sinul S-tului Sinod, va înmăna M. S. Regelui o carte de rugăciune, aprobată de S. Sinod, pentru educațiunea religioasă a principelui Carol.

Rutenii gr. cat. din America. Intr'o fôie ungurescă din Pesta un preot al Rutenilor gr. cat. din America — unde, precum se știe, acest popor amărit și jigărit continuă a emigra cu duimul — se tânguește earăși asupra sôrței maștere, ce-i așteptă pe Ruteni în lumea nouă. Spune neajunsurile și prigonirile, ce preoții și poporul rutean nevoiți sunt a îndura din partea ignoranților episcopi papistași irlandezi de acolo. — Fôia adaugă, că reul cel mai mare e: „că episcopul gr. or. rusesc din San-Francisco, cunoscând pedecile puse activității preoților gr. cat. ruteni, își trimite emisarii — provezuți cu bani, cărți, etc. — între Rutenii rămași fără preoți, pe cari apoi îi convertesc la „schisma“ gr. or. Succesele de convertire ale episcopului rus din S. Francisco, merită luarea aminte a cercurilor competente, nu numai din punct de vedere religios, ci și național, pentru-că Rutenii trecuți la „schismă“, devin cu o cale și panslavi îndărjiți... Și gazeta ungurescă recomandă mijlôce de sanare a rului. — Noi am amintit numai cu câteva luni înainte, despre cucerirea ortodoxismului rus în lumea nouă.

Ministrul plenipotențiar al României la Belgrad. M. S. Regele Alexandru al Serbiei a agreat pe d-l Edgar Mavrocordat, actual șef de cabinet la ministerul afacerilor streine, ca ministru plenipotențiar al României la Belgrad.

Toast de Ungur pentru — Lueger! La un banchet dat Marția trecută în Viena, cu privilegiul instalării nouelor stabilimente de gaz, un colonel de honvezime, ungur, cu numele *Füle*, a ridicat următorul toast:

„Ca reprezentant al honvezimei reg. ung., nu pot rămâne înderțul colegilor mei dela regim. 4 de infant. (cari adevă încă toastaseră în acest sens), ci de aceea voiesc a vorbi, scurt și milităresc, cu atât mai mult că nu mă țin de honvezimea ungurescă; sunt fiul cetății împărătești. Simțemintele mele față de acest binecuvântat oraș trebuie să le exprim și strig: *Trăiască orașul Viena și primarul aceleia D-rul Lueger!*“

Auzit-ați blasfemie?... Și acum patrioticele noastre, de o parte spun că *Füle* n'a ... putut vorbi în numele honvezimei unguresci, iar de altă parte se crucește, cum poate fi cine-va tocmai atât de — antisemit?...

Dela comitat. Pentru întregirea comitetului municipal al comitatului Sibiu se ve efectui alegerea a 3 membri noi la 8 Novembre st. n. a. c. Este de a se alege câte un membru în cercul II și III al orașului Sibiu și un membru în cercul Noerichului.

Traficul României cu Ungaria. Traficul căilor ferate române cu căile ferate ungare, în cursul lunei Septemvrie, față cu perioada corespunzătoare a anului trecut, a fost foarte redus, atât în export cât și în import. Importul de cărbuni din Ungaria a fost foarte redus, dar mult mai neînsemnat a fost im-

portul ferărilor, al mașinelor, al zăharului și al lemnărilor. — În ce privește exportul nostru în Ungaria, el a scăzut în cereale, dar a crescut față de anul trecut, în ferării vechi și în păcură. — A crescut mult exportul ouălor, cari însă au fost destinate nu pentru piețele din Ungaria, ci pentru cele din Austria și Germania. — Iar ceea-ce privește importul fânului din Ungaria, a crescut foarte mult anul acesta. Numai în Septembrie s'au importat 370 vagoni de fân presat.

Casarea cupelelor de clasa I. Direcțiunea căilor ferate săsești a început pertractări cu autoritățile drumurilor de fier germane, ca cupelele de clasa I. pe trenurile personale să fie scose din întrebuințare; pentru-că nu aduc nici un profit. Și ideea e practică, și cuprinde multă înțelepciune. Luând starea lucrurilor numai la noi în Ungaria, din colosalul venit încasat din partea statului sub titlul comunicația trenurilor personale, — abia 6% vin pe clasa I. Apoi mai e și ceva tendință spre democratism în lucru. Firesce vorbind de națiuni pe un piedestal de cultură mai matură. În Germania și Austria spre pildă, aristocrația călătorește împreună cu burgezimea, ba chiar cu proletarii. În Belgia, unde clasa II demult deja e casată, diferența de preț între clasa I. și III. e așa de mare, încât mulțimea aristocraților călătorește pe clasa III. Ei, dar ferice de acești călători! Călăuzii trenurilor acestora au atât bun simț și tact, încât să scie împărți pasagerii așa, ca fie-care să-și găsească societatea potrivită. La noi, firesce, e ridicul a chiar și vorbi despre astfel de idei. Publicul e încă departe de a-l înțelege; ear creșterea și simțul de prevenință al conductorilor noștri de trenuri, o cunosc toți cari au avut prilej a călători pe căile ferate din țara noastră!

Peștele românesc căutat. La Galați au sosit mai mulți negustori pescari din Serbia și din Bulgaria, pentru a cumpăra mari cantități de pește. — Precum vedem, comerțul pescăriei în România ia un mare avânt. Nu de mult am anunțat comerțul de pește ce-l poartă România cu Viena și alte centre mari. Precum se vestește acum mai nou, Rusia a aderat la propunerea României pentru încheierea unei convențiuni relative la pescuirea în apele Dunării, porțiunea ce limitează Rusia de România. Rusia a și numit delegați, cari împreună cu delegații României, să elaboreze proiectul de convențiune.

Reabilitarea lui Dreyfuss. Chestia odiosă se pare că tot n'a dispărut cu desăvârșire în abisul uitării. Se anunță din Paris, că familia lui Dreyfuss de loc n'a părăsit intenția de a elupta completa reabilitare a lui Dreyfus. Și spre acest scop li-se oferă mai multe căi și mijlôce. Vor publica documentele enumerate în bordereau, cari se află în posesia unor puteri străine și din cari va reeeși vinovăția lui Eszterházy. Le va mai ajuta — spune fama — și Zola. Vor da în judecată pe Cernuszky, pentru mărturisire mincinosă, și dacă va fi de judecată, acesta va fi un motiv de — revizuire a procesului! (Dămine iartă-ne, dór' nu vom fi osândiți a îndura noi mistuiri de nervi!...)

Vinul italian. Exportul vinului italian în timpul Ianuar—August 1899, a fost de 1,300.813 hl., ceea-ce în raport cu periodul corespunzător din 1898, presintă o scădere de 264,378 hl. Prețul vinului exportat în lunile Ianuar—August 1899, e cu 6,608.914 lire mai puțin ca în lunile corespunzătoare din 1899. Cantitatea vinului importat din Italia în Ungaria până la finea lui August, e 697,640 hl., adevă cu 123,184 hl. mai puțin ca tot în aceste luni ale anului 1898.

Catastrofă pe mare. Din America vine șcirea despre o nenorocire înfiorătoare întâmplată pe un vapor, între Glend-Island și Sands-Point. Personalul „Nutmeg State“ s'a aprins noaptea, pe neobservate, și pe când căpitanul a băgat de samă pericolul, deja întreg vaporul era în flacări. S'au slobozit luntrile de scăpare. Însă ce folos; deserați pasageri mateloții i-au bruscat în lături și s'au așezat ei în luntri. Ei știau adevă, că pe vapor se află și o mare câtațime de praf de pușcă, care va exploda. Norocire a fost, că a sosit la fața locului o altă corabie, care a mântuit câți a putut din pasageri. Vre-o 7 însă au ajuns pradă flacărilor. Focul a încins cu o repeziune uimitoare întreg vaporul și încurând a remas din el numai un morman de serum. Un pasager povestește lucruri oribile despre situația desperată a celor prăpădiți de foc: cum sbierau, cu își frângeau mâinile, cum se sbăteau în vâlvația flacărilor!

Damasturi de mătase

75 cr.

până la fl. 14.65 de metru — precum și „mătase Henneberg” neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — în cele mai moderne țesături, colori și desinuri.

Particularilor, liberă de porto și vamă în casă. Mostre cu întorcerea poștei.

Fabricile de mătase G. Henneberg (lîf. de curte ces. și reg. Zürich. [19] 10

Nr. 7784. Plen. 1899

[225] 2—3

CONCURS

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor, ce se votează pe anul 1900 din fundațiunea „Andronic”:

I. Pentru învățacei de ori-ce meserie;

II. Pentru sodali, deveniți de atari în decursul anului 1899; i

III. Pentru sodali, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor, au dat dovezi despre dexteritatea lor pentru de a putea deveni maeștri, prin această se escrie **concurs** pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. carte de botez,
2. atestat dela comună de spre averea proprie, ori a părinților,
3. atestat familiar dela parochul locului, despre familia părinților concurentului, ori — fiind el căsătorit — despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minorenii sunt în familie, câți cercetăză scôla și câți mai sunt la meserii.

Concurenții pot fi numai **români ortodocși, născuți în archidieceasa Transilvaniei.**

În special mai au să dovedescă:

I. Învățaceii:

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etăței;
- b) că au cercetat scôla poporală, ori altă scôla superioară;
- c) că au încheiat contract cu maeștrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);
- d) adevărul dela maeștru despre sporul ce-l arată în meserie și despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în origine sau în copie autenticată.

II. Sodali:

a) că au terminat anii de învățacei în anul 1899, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII. din 1884 § 67);

b) că au purtare bună și fac spor multumitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adevărul dela maeștrul.

c) Cei-ce vor dovedi, că sunt membrii ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor avea preferință.

III. Sodali, cari sunt în condițiuni de a deveni maeștri:

a) să aibă certificatul de maeștru;

b) să fie lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere, ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela maeștrii, la cari au lucrat.

c) În cerere să se arete anume locul unde voesc să se așeze ca maeștri, ce fel de mijloce mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedescă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetăză biserica noastră și sunt creștini buni și morali.

Dela toți concurenții se recere, ca cererile să fie scrise și subscrise de mîna lor proprie, adresate Consistoriului archidiececan greco-oriental în Sibiu, și să le înainteze pînă la **31 Decembrie 1899** stilul vechiu.

Acei concurenți, cu ore-cari studii gimnaziale, cari se vor aplica la sculptură în lemn, bărdășit și la zidărit, sau vor fi aplicați deja ca învățacei ori sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor în ateliere mai mari, în cari se pôte câștiga praca recerută, — vor fi considerați cu ajutoare mai mășore.

Cererile neinstruite în regulă și cele înaintate după termin nu se vor lua în considerare.

Consistoriul archidiececan,

Dr. **II. Pușcariu**

archim., vicar archiep.

Dr. **Elie Cristea**
secretariu cons.

Din „Biblioteca Teatrală”

a apărut: Nr. 7 „Unde dai și unde crepă” de I. Popescu Să afle spre vînzare la „Librăria archidiececană” în Sibiu. Prețul 25 cr. plus 5 cr. porto.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara — Fabrică

se recomandă a pregăti clopote nouă, precum și la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt tocite de o lăture, prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomandă [164] 12—26

clopote patentate găurite

invenție proprie, mai de multe-ori premiate cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjacerea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

NOU! Pro 1900 NOU!

a apărut:

Calendariul

archidiececan,

neapărat de lipsă pentru fie-care preot și învățător.

Se pôte procura dela

Librăria archidiececană, Sibiu,

cu prețul de 30 cr. + porto postal 5 cr.

Câștigul cel mai mare

în cazul cel mai favorabil

[224] 3—8

1.000,000

Coróne.

Consemnarea

tuturor celor 50.000 câștiguri

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 Kronen.

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingeteilt.

Kronen	
1 Prämie mit	600000
1 Gew. à	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
1 „ „	25000
7 „ „	20000
3 „ „	15000
31 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
432 „ „	2000
763 „ „	1000
1238 „ „	500
90 „ „	300
31700 „ „	200
3900 „ „	170
4900 „ „	130
50 „ „	100
3900 „ „	80
2900 „ „	40
50,000 Gew. u. Pr. im Betrage	13.160,00

În curînd începe a cîncia mare loterie de clase reg. ung. Ea conține

100,000 și **50,000**
losuri originale și câștiguri în bani

așadar jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și prospectul de câștig este enorm de mare.

În total vin **treisprezece milioane 160.000 coróne** spre decideră sigură. Cel mai mare câștig în cazul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu prețul original stabilit după plan

pentru un întreg los original I. classă fl. 6.—
„ o jumătate „ „ I. „ „ 3.—
„ un pătrar „ „ I. „ „ 1.50
„ o optime „ „ I. „ „ .75

se expediază cu rambursă sau pe lângă trimiteră înainte a sumei. Liste oficióse se expediază după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuesc publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande cel mult pînă la

16 și 17 Novembre a. c.

în care și se ține și tragerea, direct la

A. Török & Co.

colectori principali

ai loteriei de clase reg. ung.

Budapesta. V. Waitznering 4/a.

Multe și foarte mari câștiguri am solvi noi prea stimaților nostri clienți și anume în timp scurt preste două milioane coróne.

Scrisóre de comandă de tăiat.

Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Ersuche um Zusendung von.....Original-Los I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotteri nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von fl..... } ist per Nachnahme zu erheben. } Was nicht gewünscht folgt durch Postanweisung. } bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse.

Editura și tiparul tipografiei archidiececane.